

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

Diss. 1. De Humilitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

I. DISSERTATIO.

De Humilitate.

Rudentes hujus sæculi dum altum ædificium molitur, eousque terram eruunt, dum ad solum firmum perveniant: ita qui perfectioni spirituali acquirendæ dant operam, virtutum ædificium supra nihilum Humilitatis, quo nihil solidius, construunt, se nihili æstimantes, & ut pro nihilo ab alijs habeantur, apprimè curantes. Deus uti de nihilo mundum aspectabilem condidit, ita ut in animo hominis novum mundum spiritualement creet, nihilum Humilitatis in illo requirit, quo seipsum pro nihilo reputet, & talis ab alijs haberi desideret.

1.
Humilitas
Deus requirit ab
homine.

Nihil ferè in Sacra Scriptura frequentius inculcatur, quàm humiliatione ad exaltationem gradum fieri. Nunquam apud Deum gratiam, & magnam æstimationem tibi colliges, nisi te ipsum opere despicias. In profundum tui nihili descendas oportet, si ad virtutum culmen velis ascendere. Hinc S. Gregorius nos studiose supra cogitationes propriæ æstimationis vigilare vult; si securè ambulare volumus, quia dum videt Deus aliquid intus,

l. 26. mor.
6. 1.

quod mentem elevat, permittit foris invalescere quod deprimat. Propterea Augustinus cavendam superbiam dicit, ne homo, dum quod Dei est, deputat suum, amittat quod Dei est & redeat ad suum.

Deus
gratiam
Grad. 11.

Climacus, pudor, inquit, est de alienis ornamentis gloriari, extremæque dementiæ de donis attolli: si quæ ante nativitatem habuisti virtutum bona, de illis solis gloriare: nam quæ post generationem habes, ea tibi largitus est Deus, sicut & ipsam nativitatem. si dicas te conatum & industriam attulisse; respondebit Apostolus, illa etiam Dei dona fuisse: *Quid habes, quod non accepisti? si autem accepisti, cur gloriaris, quasi non accepisti?* Non tua sunt, sed Dei, quæ utenda dedit, grande olim scænas exacturas: en quo gloriandi materia desinit, in metus, in severa judicia, ut cui plura data sunt, ab eo etiam plura repetantur.

2.
Merito
quia nihil
habuit

Si phiala crystallina radijs solis illuminata, pulchritudinem quam ab illa radiorum collustratione recipit, sibi suæque industriæ tribueret, graviter insolesceret, & quod suum non est, stultè sibi arrogaret; multum accresceret ejus impudentia, si non tantum lucem, sed etiam substantiam suam à sole accepisset: idem nobis accideret, si de aliquo gloriaremur, qui omnia à Deo accepimus, & ex nobis

Am
con
pus
ad h
litat

nobis sumus mera privatio omnis boni.

§. I.

Quantum conferat ad virtutem Humilitatis acquirendam amare, sectari, vel saltem patienter ferre contemptum sui.

3.
Amor
contem-
ptus via
ad humi-
litate.

ITa senserunt omnes in hujus virtutis palæstra exercitati, quorum omnium una eademque vox est, duas sorores esse Humiliationem, & Humilitatem; & hanc in aliquo loco sedem non figere; nisi soror præcesserit, & locum præpararit, aut saltem ubi comiter non fuerit admissa.

Vidit hoc Zacharias Monachus Abbatis Moysis discipulus, super quem Spiritum sanctum gratiarum suarum imbres copiosè effundere Magister ejus videbat: qui interrogatus de via compendiosa acquirendi humilitatem, & cum illa reliquarum virtutum chororum; cucullum suum humi abiciens, pedibusque proterens, dixit; Religiosum ad illarum virtutum consummationem nunquam perventurum, nisi eodem modo fuerit conculcatus, ac respectui habitus.

Alter è solitariis illis senibus in virtutum stadio viris palmaribus,

interroganti, qua via brevi ad perfectionis culmen evaderet; suavit ut Senem aliquem severum, austerumque quæreret, atque in ejus se traderet disciplinam, à quo quotidie duriter tractaretur, & sub quo reprehensiones & increpationes continuas biberet, ut mel & lac. Cujus sententiæ subscripserat ille alter, qui inter injurias, & contemptus exultabat; dicens: Hi sunt qui nobis proficiendi materiam suppeditant; illi enim qui nos laudant, nobis non parum impediunt, & damni adferunt.

Anub cum septem sociis iter institués hi, cum noctu ad sanum idolorum venissent, ibi quieverunt; ipse verò statuam lapideam manu & voce flagellans, & ab illa postmodum injuriæ veniam petens, interrogatus à sociis, quid sibi vellent ista; respondit statua similes esse oportere ad opprobria, contemptusque tolerandos, si simul habitare & pacificè, & fructuosè virtutibus comparandis studere proponerent. Fuit hic communis illorum sensus & apud omnes magni nominis, sanctimoniamque viros pro virtutum omnium fundamento est habitum, ut si abesset, cætera parum firma existimarent. Hinc cum aliquis ex fratribus magno illi Abati Sifoi diceret: Cum examine meipsum, video Dei præsentiam

me-

memoriae meae adhaerentem: Non est, inquit, magnum hoc, ut mens tua cum Deo sit, magnum est autem, si teipsum infra omnem creaturam videas.

Sed & S. Thomas ille oculatus virtutum arbiter, dicere solitus est, hominem, qui contemptum ferre non possit, etiamsi miracula faciat, non esse pro sancto, aut magnae virtutis viro habendum.

4.
Et certum
sanctitatis
argumen-
tum,

Habebatur vir solitarius inter Eremicolas non vulgariter sanctus; Episcopus loci ut virtutem ejus exploraret, misit aliquem ad id prudentiam & rerum caelestium cognitione probe instructum; hic tumultuariè, & militari quodammodo ausu solitarij cellam ingressus, jubet ocreas sibi extrahat, qui despici & probro affici se arbitratus severo vultu interrogavit, an nosset quis esset. O non es sanctus, ut aliqui putant, ait tum ille explorator; quandoquidem oblatam humiliandi te occasionem non accipis. Aliter se gessit, similem humiliandi se occasionem nactus Constantinus presbyter, qui in contemptoris amplexu advolavit, cumque amanter est exosculatus; dicens, neminem haecenus veriora de se elocutum.

S. Gregor.
dial.

5.
Vvadingus.
Humilis
injurias
pro gem-
mis acci-
pit,

Beatum Juniperum (quem tanti faciebat S. Franciscus, ut fratribus suis diceret: Utinam de hujusmodi Juniperis integram sil-

vam haberemus!) tacitus despicentiae, & vituperiorum amor accendebar, ut cum ab aliquo afficeretur opprobriis, fimbrias pauperis lacernae expanderet, diceretque: Amice projicias hic liberaliter, imple gremium lapidibus istis pretiosis, imple ne timeas. ita approbria & injurias appellabat.

Dum in Lusitania S. Xaverius navigationem Indicam praestulatus, & interim saluti animarum procurandae sedulo dat operam, & virtutum suarum odorem late diffundit; quod inde plausum, & approbationem potius quam injurias & contemptum referret, graviter angebatur, dicens si insectationibus & opprobriis diutius careret, videri sibi, nequaquam Deo fideliter militare: hac una spe se consolans, fore, ut quod in Lusitania frustra quareret, brevi in Indiis copiosissime reperiret.

Eadem est caeterorum qui sanctitate floruerunt sententia, adeo ut Abbas Paltor homini ad perfectionem tendenti humilitatem aequè necessariam esse diceret, ac respirationem.

§. 2.

Quantum Christus contemptum amaverit.

6.
Christus
humilitatem
amavit.

HOc punctum attentè perpendi à Christi sectatoribus vult Apostolus, cum Christi amor & electio, qui eligere bonum & reprobare malum supra ceteros novit, apud homines sanæ mentis ingens pondus habere debeat.

1. Dum mundum nascendo ingreditur à Bethlæemitis repulsam patitur, & stabulum pauperum, ac animalium receptaculum eligit.

2. In Ægyptum fugit, tanquam imbecillis qui fugâ sibi consulere debeat.

3. Fabri filius, & ejusdem cum patre opificij haberi voluit; ut aliquis de plebe homuncio, qui victum quotidianum labore manuum sibi comparat.

4. Verba, quæ contemptum secum adferunt omnis generis ferre dignatus est. 1. Detractoria, famæque injuriosa; dum blasphemix illi notam inurunt: dum illum ut peccatorum amicum, ut vini potatorem, & legis Moysis violatorem, seductorem populi, & cum dæmone commercium habentem traducunt. 2. Derisoria,

dum ejus verba, & dicta non semel exhiberent tam Pharizæi, quàm tibicines, aliique de plebe, & qui de cruce pendentem milites observabant. 3. Contumeliosa dum tam sæpè in os illi obtrudunt, Dæmonium habes, Samaritanus es, & alia hujusmodi, quæ hominem innocentem, & summæ ergo omnes mansuetudinis, ac beneficentiæ insigniter lædunt.

5. Factis ludibrio habitus; ad supercilium montis à concivibus, ut inde daretur in præceptis, deductus; à propinquis tanquam furens ad vincula quæsitus, à populo lapides queritante non semel ad mortem petitus: denique proditus, victus, tractus, colaphis & verberibus oneratus; flagellis, virgisque ignominiosè sectus, homicidæ posthabitus, regis insignibus per ludibrium illusus; nudus denique in crucem actus, & aliquot horarum spatio ab omni generis hominibus summis, infimis, omni contumeliâ opprobrioque violatus, ingenti animi æquitate, & modestiâ sustinuit universa: exemplum dans nobis, ut sequamur vestigia ejus.

6. Proditorem amicæ compellavit, infidum, & sui non amicitiam modò, sed etiam notitiam abnegantem benevolè respexit, & ruentem tenuit ac sibi reddidit; pro inimicis acerbissima con-

geminantibus deprecatus est, & ab eorum capitibus caeleste fulmen avertit, latroni regni societatem promisit: & quorsum hæc omnia? *Exemplum*, inquit, *dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis*: & hoc unum, quasi cæterorum documentorum caput à me vos dicere volui; quia mitis sum & humilis corde.

§. 3,

Imitandi Apostoli in humiliationibus sectandis & amplectendis.

7.
Et Apo-
stoli.
I. c. 4.

Verba S. Pauli omnium quasi Apostolorum nomine prolata meritò pensulatè consideranda sunt, ut quæ ad materiam, qua de agimus, summopere facere videantur: ita Corinthiis scribit: *Tanquam purgamenta hujus mundi facti sumus omnium peripsima usque adhuc*. Singula verba quæso mecum pondera. *Facti sumus*, inquit, Dei scilicet voluntate, qui nos ad virtutum culmen, cælique honores, per hujusmodi humiliationum salebras ire voluit. Neque facti sumus apud unum aliquem, aut etiam aliquam hominum multitudinem; sed omnium apud summos & infimos, notos & ignotos, apud eos, quos beneficius ultrò obstrinximus; temerè

& sine causâ. *Tanquam purgamenta hujus mundi, & peripsima*: hoc est, tanquam sordes, quæ absteruntur ab ea re quæ circumcirca mundatur & abraditur tanquam excrementa & fæces, & colluvies generis humani; mortalium omnium contemptissimi, & abjectissimi, dignique habiti, qui ab hominum consortio expungamur & ejiciamur. Sed quomodo tantam abjectionem tulerunt Apostoli? hoc opus, hic labor est.

Tres gradus te facere oportet, antequam ad tam perfectæ humilitatis culmen evadas. 1. Est, ut tamen ad primum vituperij assultum commovearis, & inflictum vulnus multum sentias; rem tamen totam silentio concoquas, nec apud aliquem te exoneris, & conquerendo solatium emendices. 2. Est, ut primò utcumque concussus statim ad te redeas, Deo pro humiliatione gratias agas, & pro contemptûs auctore remunerationem & gratiam aliquam brevi mentis elevatione depreceris. 3. Vero & sedato, tranquilloque animo contemptum excipias, tibi quasi de accepto beneficio gratuleris, auctorem pro benefactore recognoscas, utque iste contemptus ad plures propagetur si sine Dei offensa fieri possit, desideres, & à Deo petas, hoc totum in lucro reponas, & Deo gratias,

8.
Tres ad
perfectam
humilitatem
gradus.

Mo-
cur-
den-
gita-
ma-
not-

Mo-
latu-
effe-
inje-

Co-
tum-
del-
am-
pro-
tor-
tisi-
ne.

gratus, tibi de similibus eventis congratuleris.

9. *Modi ad eum tenendi cogitare bona à Deo, mala à nobis esse.*
Atque ut ad hanc perfectionem attingas, poterunt tibi frequentia subsidia esse. Primum considera in te bona & mala reperiri, & bona quidem tam naturalia, quam quæ naturæ vires excedunt, à Deo profluere, eumque velut parentem & auctorem agnoscere; mala autem & præsertim vitia, tua esse, & ad te vnicè pertinere: ut proinde, te quasi vitiorum fætentem sentinam, aut cloacam aspiciere debeas: cumque vitio dedecus, contemptio, & vituperium adhærescant; tibi etiam hæc omnia deberi certò persuasum habeas, si à veritate, quæ Deo est acceptissima, tantisper exorbitare nolis.

10. *Hominis laudem esse Dei injuriam.*
2. Hinc etiam efficitur, cum laudaris, contra justitiam peccari, cum id in te laudetur quod Dei est, non tuum, & nescio quod latrocinij genus committatur.

3. Diffiteri non potes, Deum iustum esse, & virtuti præmium, vitio verò pœnam necessariò rependere: tu ergò cum totus ex vitijs conflatus sis, vel in hac vitâ, vel in alterâ, ex justitia puniendus es, vide an non fatius utilisque tibi sit, ab hominibus hæc despici, conculcari, & omni opprobriorum genere denigrari, quam ad alteram vitam hæc om-

nia differri; cumque Deum prius eligere, & te hæc omnibus ludibrijs, & abjectionibus castigare conspicias, & gratias habe, & has humiliations pro beneficijs accipe.

4. Spiritus sanctus in sacris paginis ad nostri despicientiam nos hortatur, hoc Evangelia nobis persuadere conantur, hoc Apostoli Petrus & Paulus in suis Epistolis inculcant. Medicis peritis, qui morborum nostrorum remedia suggerunt, fidem habemus; malorum nostrorum ferè maximum est superbia, eaque plerumque occulta, & nobis parum cognita; & quia contraria contrarijs curari solent, cælestes illi medici, despicientiæ amorem, & inter opprobria patientiam tanquam singulare contra superbiam antidotum suggerant; cur non illud cum gratiarum actione, & ambabus, ut ajunt, manibus accipimus?

Amare te Christum profiteris; ama ergo quod ille amavit: amor enim similes invenit, aut facit: ille cum posset aliâ viâ incedere, per medias contemptus & opprobriorum sordes, licet innocens & peccati omnis expers, ingredi voluit, & luto, quasi vestimento induit: omnes sibi amore amicitiaque conjunctos, ad idem iter invitavit: eum qui plurimum opprobriorum insignibus decoloratus appareret, inter sibi charissimos præ-

Ve antidotum contra superbiam.

II. Ve Christi dilectum.

cipuum locum habere voluit. An te inter illos numerari tibi gloriosum esse non censes? An non rogas? An non ardentibus desiderijs efflagitas?

12.
Si in faci-
mus, su-
mus dae-
monis af-
fectu.

6. Si despici, si vilis haberi refugis, si ad aliquem tui contemptum exandescis, & de vindictâ cogitas, meritò malè de te ominari debes, & inter Dæmonis affectas, qui caput est super omnes filios superbiæ, numerare; atque eandem, cum illo alijsque superbis castigationem pertimescere. Diabolus ob solam abjectionis & despicientiæ fugam è cælo in æternum exitum ruit; Adam ab eodem in ambitionis barathrum coniectus, de Paradiso voluptatis in ærumnas innumerabiles pessum abiit: cur tu eadem à tua superbia non times? te miror, quorum insaniam imitere, eorum exitus non perhorrescere. Heronem post partem ætatis in eremo cum virtute transactam superbiæ aurâ pestilente afflatum, atque ob id à Deo derelictum, per varia vitiorum genera volutatum, vix demum in fine pœnitentiæ anchoram invenisse legimus.

Exempla.

Alter Valens nomine, pluribus annis cum laude in solitudine cõsumptis, Dæmonis fallaciæ, sui nimia existimatione tumens, januam aperuit, & ab eo deceptus, ac in vitia præceps datus, vix tandem carcere inclusus, vinculisque

Idem.

constrictus, ac Religiosorum ad-
jutus precibus, post annum re-
sipuit. Sed maximè formidabi-
lis est Heronis miserandus exitus, qui cum in summa abstinentiâ, & orationis assiduitate, cæ-
terarumque virtutû studio quin-
quaginta duos annos exegisset,
de se præsumens, suoque præsi-
dens iudicio, à Dæmone illusus,
angelorumque ministerio se sus-
tendendum ratus, in altissimum
puteum se præcipitem dedit, &
membris omnibus luxatus, tri-
duo, nullo pœnitentiæ, aut resipiscentiæ argumento, miserabiliter obiit.

Cassianus
coll. 2. 16.

§. 4.

Ob Humilitatis defectum
gratiarum fluentia impe-
diri.

IN hac assertionem conveniunt
Sancti Patres: Quid est, in-
quit S. Bernardus, quod incessanter orantes & supplicantes non
possumus ad eam, quam desideramus,
gratiæ abundantiam pervenire? Putatis quia avarus factus
est Deus, aut inops, aut impo-
tens, aut inexorabilis? absit hoc,
absit; sed ipse cognovit figmentum
nostrum: ne fortè, ut antè
dixit, elationis vitium incurramus,
sicut enim iste corporeus sol, licet
bonus sit & valdè necessarius, ta-
men

13.
Superbia
gratias
impedit.
Hom. 4. 16.
P. 167.
Sui habi-
tat.

men fervor ejus si temperatus nō fuerit, infirmo capiti, & splendor infirmis oculis nocet; nec est solis culpa, sed infirmitatis; sic etiam sol justitiæ est. In eandem sententiam gravibus verbis concurrunt S. Bonaventura: Non est mirum, inquit, si inopes simus virtutū, cum matrem & custodē virtutum scilicet humilitatem, tam alienam à nobis sentiamus. Quid enim causæ est, quod ille, qui dives est in misericordia, Pater cælestis; qui etiam pro dilectione, quā dilexit nos, proprio Filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum; quid, inquam, causæ est, quod nos tam inopes gratiarum & virtutum reliquit, quasi non sit ei cura de nobis? Nimirum aut desidia nostra in causa est, quod non instanter quærimus eum, ut debemus; aut superbia, quia etsi quærimus instanter, videt tamen Deus nos pronos esse, ut inde extollamur, & fieret nobis ipsa donorum ejus sublimatio altioris occasio ruinæ.

Hinc bene ratiocinatur S. Augustinus: cum Deus naturā suā sit liberalissimus, consequens esse, ut gratiæ denegandæ causa ab homine, non à Deo; concedendæ verò non ab homine, sed à Deo petatur: causa autem cur Deus illam non det, est, quia homo sibi dona ejus arrogat, inde extollitur, laudem captat, & Deo furatur,

quod Dei est. Fons verò hujus arrogantiae est Amor proprius; quia enim homo in rebus creatis amat se quàm maximè, idèd aliena bona sibi arrogat, & fingit esse sua, suāque industriā parta: mala verò sua dissimulat, quasi non sua; parva bona attollit, magna mala diminuit, & abscondere nititur. Cum verò maximus Dei hostis sit amor proprius, quid mirum si hosti perfido donis suis cum summa injuria abutenti, non patrocinetur; manumque in largiendo contrahat & superbię materiam subtrahat Deus?

Hoc ipsum familiari similitudine explicat S. Gregorius: Bonus cibus, inquit, quibusdam nocet, non vitio sui, sed stomachi: è contra venenum interdum prodest, dum cum alijs compositum sumitur, ut in theriacâ; ita malis virtus nocet, dum inde extolluntur; bonis interdum vitium prodest, dum inde humiliantur. Hinc antè monuerat, ut gratijs & virtutibus cautè utamur nihil, quæ inde nobis arrogemus: Deum enim, quia de medicamento vulnus facinus, ipsum facere de vulnere medicamentum; ut qui virtute percutimur, vitio curemur, & qui humilitatem currentes fugimus, ei saltem cadentes adhareamus.

Nec alicui hoc mirum videri debet; cum enim Deus sit pruden-

15.
Ne super-
bus ijs a-
butatur in
dammum
suum.

dentissimus architectus; cur quæ-
so, gratiarum suarum domicilium
supra arenam ædificet, quod con-
tinuò vento superbiæ concussum
in præceps iturum prævidet? cum
vino cælesti ad rerum æternarum
amorem segnes mortalium men-
tes velit allicere; cur copiosè il-
lud in eos effundat, quos temu-
lentiâ de re cta ratione dejectos,
inde sibi plaudere, laudes captare,
& benefactoris oblitos, se ipsos
gloriosè videt supra ceteros attol-
lere? an non esset hoc infano gla-
dium porrigere, & rem pretiosis-
simam luto, sordibusque Deo
cælitibusque odiosis miscere; nul-
lo fructu, sed in miseriam, &
nunquam satis descendam abutē-
tis perniciem?

§. 5.

Quomodo Vir humilis in
subitis humilitationibus
se gerat.

16.
Sensu ani-
mi in hu-
miliatio-
nibus.

Imitatur Regium Vatem, qui
in similibus quadruplici cogi-
tatione velut armaturâ se com-
munit. 1. Deum omnium even-
tuum, præterquam peccati, au-
ctorem intuetur, & dicit: ob-
mutui, & non aperui os meum,
quoniam tu fecisti, amove à me
plagas tuas: quasi dicat: Liben-
ter contumelias, & opprobria,
quæ tu paternâ severitate ordina-

Psal. 38.

sti, excipio: amove tantùm pla-
gas tuas, hoc est, excæcationem,
obdurationem, & similes, quibus
ut iudex, non ut Pater, peccato-
res obstinatos persequeris. 2. In
te spem omnem, inquit, meam
collocavi, ac commisi tuæ boni-
tati causam meam. 3. Ne dum
commoveor, supergaudeant ini-
mici, & propter impatientiam
meam lætitiæ, & consequenter
peccandi occasionem accipiant.
4. Quia propter peccata, in fla-
gella non tantùm linguarum, sed
verborum sum paratus; semper
enim de peccato expiando cogi-
tabo, & quomodo pro illo satis-
facere possim, ero sollicitus.

Hinc S. Bernardus nos monet,
ne (cum sine scandalo fieri potest)
nos excusemus; sed accusemus
potius, & confiteamur, & qui ma-
gni nominis umbram, & perso-
nale quoddam figmentum perfe-
ctionis apud homines induimus,
conscientiæ nostræ cognoscent-
es paupertatem non usquequa-
que recedamus à veritate, & ve-
ritas liberabit nos.

Nec aliquibus grave videtur
hoc ex animo confiteri; sed cum
hoc ipsum ab alijs nobis objicitur
repentino quodam vulnere ita in-
terdum percutimur, ut tacere aut
dissimulare non possimus, in quo
defectum humilitatis prodimus.
Audiamus hac de re S. Gregori-
um. Indiciū veræ confessionis
est,

Psal. 37.

17.
Non se
excuset
humilia-
tus.

De vitia
Solitaria.

1. 22. m. 11. 10.

est, inquit, si cum quisque se peccatorem dicit, id de se etiam alteri non contradicit: quod si superbe defendimus, liquet quod peccatores nos ex nobis fictè dicebamus: superbiæ quippe vitium est, ut quod de se fateri quisque quasi suâ sponte dignatur hoc tibi ab alijs dici dedignetur.

18.
Si potest
tacere sine
scandalo.

2. Si fortè ullius culpæ tibi conscius non es, quæ tibi imponitur, ob quam nihilominus nigro carbone apud innocentæ tuæ ignaros, ob silentium tuum notaris: si nihil inde scandali oritur, nec divinæ gloriæ aliquid decedit; perge & obfirma te in silentio tuo, Dei testimonio apud conscientiam tuam fretus, & subnixus: vel potiùs Dorothei consilium & exemplum sequere. Profectò, inquit, si quis se cum Dei amore diligenter examinet; nunquam omnino se in fontem inveniet: videbitque vel factò, vel verbo, vel specie, aliquam à se occasionem datam: quòd si in nullo horum tum se fontem inveniat, profectò alio tempore, vel in eadem, aut dissimili peccasse se reperiet. S. Theresia, à qua plurima humilitatis exemplam eritò peti possunt, dum in ipsam probra jacerentur, ad Dorothei consilium hoc addebat, ut diceret, minima esse, & prope nulla quæ jactabantur, si pro ijs, quæ in ipsa opprobrijs digna la-

tebant, conferrentur. Verè sanè Dorotheus accusationem sui perpetuam humilitatis germanam filiam appellat.

Praxim singularem, dum ab hominibus haberis despectui, accipe à S. Bonaventura: quibus places, inquit, attribue eorum benevolentiam, non tuæ probitati: quibus autem displices, attribue tuo merito, & cogita: Si in tantillo illis displices, sic ut exterius tuam vilitatem possunt cognoscere, quid facerent, si radicatus perspicerent omnia vitia tua, & peccata, & inhonestata tua? mirum si te non ejicerent, aut lapidarent. Pro me loquor: nunquam enim à fidelibus ita despectus sum sicut sum despicabilis in veritate: unde non debeo indignari, cum aliquando despicio; sed mirari, & reputare beneficium Dei, quòd non omnibus sum odiosus. Addit deinde; cum tibi detrahi intelligis, non movearis; quia si verum est quòd dicitur; non est inconveniens hoc loqui homines, quòd tu facere ausus es: si autem verum non est, non nocet tibi eorum locutio. Ut si albus esses, & aliquis diceret te nigrum esse, quid obesset tibi?

Quàm excellenter te contra omnes humiliationis assultus armares, si ejusdem sancti mentem indueres, qui in stimulo amoris ita loquitur: Ut Deum placare possim,

De insis
novis. c. 10.
19.
Ex doct.
S. Bonav.

Psalm. 1. v. 7.

20.
Et ejus-
dem pro-
posito.

possim, scio quid faciam; afficiam me undique pœnalitatibus & angustis; & me tanquam lutum fatidissimum conculcabo, abominabor me sicut stercus; & ero intolerabilis mihi ipsi: in mea confusione & dejectione, & conculcatione, sive à me, sive ab aliis illata lætabor, & exultabo, cum appuerit ignominia mea. Et quia non sufficio me detestari; contra me universum cœtū creaturarum congregabo, & à qualibet confundi, & puniri desiderabo, quia earum contempsi creatorem: hęc erit mihi thesaurus desiderabilis, super me pœnas & opprobria aggregare, & eos intimo corde diligere, qui me adjuverint in hoc facto: omnem consolationem, & honorem vitæ præsentis horrebo, & velut hostes blandientes habebō. Credo firmiter, quòd, si sic fecero, aperietur super me miserum & indignum divinæ pietatis thesaurus.

§. 6.

Quomodo anima humilis expediat se à vana gloria.

21.
Homo nullus est, nullam

Primò altè menti imprimit, quod Catharinę Senensī Christus dixisse perhibetur: Filia si noveris, qui ego sim, & quæ tu sis,

beata eris: Ego sum qui sum, tu es quæ non es: hęc cogitatione frera facilè conteres omnes laqueos inimici. Et verò quomòdò quis sibi persuadeat nihilum ali- quid laudis mereri?

Hinc meritò S. Bernardus animam, quæ se in veritate invenit, & secum non dissimulat, sed statuit se ante faciem suam, impossibile esse arbitratur, ut vanè extollatur. Nōnne, inquit, anima se intuens in luce veritatis, inveniet se in regione dissimilitudinis, & suspirans misera, quàm jam latere non potest, quòd verò misera sit, clamabit cum Propheta ad Dominum: *In veritate tua humiliasti me.* Nam quomodo non verè humiliabitur in hac verà cognitione sui, cum se perceperit onerata peccatis, mole hujus corporis aggravatam, terrenis intricatam curis, carnalium desideriorum fæce infectam, cœcam, curvam, in firmam, implicitam multis erroribus, expositam mille periculis, mille timoribus trepidam, mille difficultatibus anxiam, mille suspicionibus obnoxiam, mille necessitatibus ærumnosam, proclivem ad vitia, invalidam ad virtutes? Unde huic excellentia oculorum? unde levare caput? nōnne magis convertetur in ærumna sua dum configitur spina? Convertetur, inquam, ad lachrymas, convertetur ad gemitus, con-
verte-

vertetur ad Dominum, & in humilitate clamabit: *Sana animam meam, quia peccavi tibi.*

Io. ferent.

Quam verè dixit S. Augustinus: Memor esto ne extollaris; memor autem eris si te ipsum respexeris. Quomodò extolli potest, qui tot profundissimæ despicientiæ causas in se reperit? dignus misericordiâ; non laude, aut extollentia. Quid enim, inquit, tam dignum misericordiâ, quàm is qui miser est, & qui se talem agnoscit, & profitetur; & quid tam indignum misericordiâ, quàm superbus miser?

Martimè aliorum comparatione. In vitis 22.

Hinc cum Abbatì Isidoro diceret cogitatio: Quia magnus est tunc ipse sibi respondebat: Nunquid talis, qualis Abbas Antonius, vel aliqui Patres, qui Deo placuerunt? sed & Abbas Moyses cum vanæ gloriæ pulsaretur assultu, se humiliabat, ut dæmonum nullus ad illum propius accedere auderet: interrogabat se, an omnia Dei mandata impleisset, an inimicos diligenter, de eorum bono gauderet; an illud Christi impleisset; ut cum omnia fecisset, diceret: Ego servus inutilis sum, denique an se omnium maximum peccatorem agnosceret: si eò non pervenisset, non habere unde gloriaretur.

Hoc ipsum suggestit Josaphato insignis ille Magister Barlaam, ut cum arrogantes cogitationes à dæmone suggererentur, salutife-

ram hanc doctrinam ad instar clypei obtenderet: *Cùm feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles sumus, quoniam id quod facere debuimus, fecimus.* Deinde quotam partem eorum, propter quæ Deo obstricti sumus, persolvimus? quàm multum ab ejus cruciatibus perferendis, remoti sumus? quæ si tulissemus, quid inde tamen beneficii in illum à nobis redundasset? quod enim est servi beneficium, si ea perferat, quæ Dominus pro ipso perpeffus est?

S. Bernardus contra vanam gloriam contemptu pugnabat; dicebatque: Non propter te cœpi, nec propter te desinam. & ad Deum conversus exclamabat: *Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam.* & cum laudaretur, dicebat: Quid ad ista dicemus, nisi quia vani sunt filij hominum, mendaces filij hominum in stateris, ut decipiant ipsi de vanitate in id ipsum? laudamus mendaciter, delectamur inaniter, ut & vani sint qui laudantur; & mendaces, qui laudant. Alij adulantur, & ficti sunt; alij laudant, quod putant, & falsi sunt; alij utrorumque præconiis gloriantur, & vani sunt. Non qui se ipsum commendat, nec quem homines commendant, ille probatus est; sed quem Deus commendat.

Sanctus verò Bonaventura vana

Kkk

na

23. Opponendus vanæ cogitationi cōtempus sui.

Ep. 18. & 42.

Stimuli p. 3. c. 10.

næ gloriæ insaniam hoc modo reprimi: nōne de alienis stultum est gloriari? cū ergo cuncta sint à Deo, si de aliquo gloriaris, comprobas te esse stultum: si autem hæc ignoras, te comprobas esse cæcum. Audi ergo, insane: si gloriari vis, & stultus apparere non vis, exclude quæ non sunt tua & de reliquis glories: sed certè si omnia non tua excluderis, in nihilum redigeris: ergo de nihilo gloriare, si non vis incurere vanitatem. Sed dicis: In me nolo laudari, sed tamen cupio ab omnibus commendari: sed ò im-pie latro! audi: nōne stultum est, largissimo Domino furari, quod sibi charissimum est: nempe glori-
riam suam, cū ipse dixerit: Gloriam meam alteri non dabo? Hinc Guilielmus Episcopus Parisien-sis dum vana gloria sensus titillat, exclamandum ait: O gloria, re-
 cede, & vade ad Deum, ad quem solum pertines.

Et igno-
 rantia.

Sanctus Gregorius tum tem-poris ad propria ignorantia, & cæcitatæ accusationem prosiliendū esse ait, quæ nobis persua-det id esse quod non est; & rem coram Deo abominabilem, nobis ut laude dignam repræsentat: quod uni è suis Monachis ali-quando non sine gravi castigatio-ne ostendit S. Pacomius: cū enim observasset, illum ob mayo-rem cæteris in confaciendis natis

diligentiam, vanam gloriam au-cupari, easque in cellula suæ ostio posuisse, ut à transeunte ob-servarentur; iussit continuò natis illas tanquam dæmoni, non Deo dicatas comburi, & Mona-chum aliquot dierum ab aliis se-paratione multatum, & à cibo abstinentem pœnitentiam a-gere.

Hinc est quod hanc pestem va-næ gloriæ tam occulto insidian-tem plurimum semper exhorruerint, timuerintque oculati illi vir-tutum in Eremitæ. Certè Apollonius cū à Deo mitteretur ad Gentilium conversionem, munus istud deprecatus est, ne non satis contra vanam gloriam fortis, ejus vento raperetur in præceptis: cumque in eum finem orationi insisteret; ecce vox de cælo dicit illi: Mitte manum tuam ad cervices tuas, & quod com-prehenderis, constringe, & sub arenam obrue: at ille sine mora in-jectam manum ad cervices suas ap-prehendit quasi parvulum Æthio-pem; eumque clamantem & di-centem: Ego sum superbiæ dæ-mon; sub arenam defodit: quo ex-emplo docemur vanam gloriam contemnere, & ab oculis nostris in terram, aut potius nihili nostri chaos abscondere.

Exemplo
 multorum.
 Ruffian
 l. 2. c. 7.